

● ویلیام بارلو

برگردان: حسین بصیریان جهرمی

زیرگروه از «سفیدپوستان» وابسته به سیاه» به صورت مُد، درآمد و نمادی از طغیان نسل آنها، بر ضد نظام اجتماعی حاکم شد. این نوع مصادره فرهنگی از فرهنگ آفریقایی-آمریکایی، توسط نواحی مشخصی از جامعه سفیدپوستان، چیز تازه‌ای نبود و از زمان پرده‌داری وجود داشت؛ و بیشتر از آن حاصل پیامدی ضد و نقیض بود. از یک طرف، فرهنگ عامه آمریکایی‌ها متناوباً با نواوری‌های تازه سیاهان در موسیقی، رقص، و کمدی آغشته شده و این آغشتگی، هم به اختلاط فرهنگی غنا بخشیده و هم تمرد فرهنگی گروه‌های ناراضی و سرخورده از جمعیت سفیدپوستان را ترغیب نموده که به طور چشمگیری محیط‌های اقلیت سنت‌شکن (قلدرماه) را در قرن ۱۹ و طبقه متوسط از جوانان بزرگسال بعد از ۱۹۲۰ را در بر می‌گرفتند. تا کنون علت نهایی این معامله فرهنگی غالباً به گونه‌ای مصنوعی و تصنیعی از انواع هنر اصلی، به گمراهی کشیده شده است.

وقتی که نسل جدید از سفیدپوستان طبقه متوسط وارد این خط فکری شدند، ترانه، رقص و شوخی‌های آفریقایی-آمریکایی‌ها برای بهره‌برداری تجاری صدمه‌پذیر و حساس شده بود؛ کارآفرینان، هنرمندان، و آهنگسازان سفیدپوست به طور

به مجردی که جاز^۲ و انواع دیگر هنرهای آفریقایی - آمریکایی، به حیطه کلی هنر وارد شد، دستخوش دگرگونی قرار گرفت و غالباً دچار استثمار تجاری گردید. پخش رادیویی قسمتی از صنعت تفریحی و سرگرمی محسوب می‌شد که این استثمار و تبعیض نژادی در آنجا نیز محسوس بود، هرچند که تعدادی از آفریقایی-آمریکایی‌ها مجال اجرای موسیقی‌شان را از طریق رادیو در خلال دوره جاز، پیدا کردند.

اولین دهه کامل از پخش گسترده رادیو در آمریکا با داستان «دوره جاز» یا «سال‌های پرهیاهوی دهه ۱۹۲۰» منطبق شد؛ دوره‌ای که دگرگونی شدید فرهنگی بر هر دو طرف مرز رنگ‌ها (نژاد سفید و سیاه) حاکم گردید در آمریکای سفید، طبقه متوسط «زن‌های قرتی و اطواری» و «جوانان احساساتی»، در انژجاری آشکار بر ضد قوانین اخلاقی و رافتاده دوره ویکتوریا^۳ که پایه فرهنگ بنیادگرایی مذهبی والدینشان بود، قرار گرفتند. در تلاش برای جدا شدن از گذشته، این یاغیان جوان به فرهنگ آفریقایی-آمریکایی، خصوصاً موسیقی، رقص، زبان، و شوخی‌های آنها، تمایل شدند. رگ تایم^۴، بلوز، جاز، چارلزتون^۵، کشیدن آهسته پا بر روی زمین، (استفاده از) اصطلاحات سیاهان و لطیفه‌های آنها، همگی توسط این

بیینند. ولی هرچه صنعت رادیو به سمت پخش تجاری و شبکه‌ای پیش رفت، این نوظهوری نیز به تدریج محو شد. در پایان دهه مذکور، موسیقی **نخل ذیستی**، به سرعت به چیزی عتیقه و کهنه تبدیل شد.

هم‌زمان با آن، ستاره محبوب موسیقی رقص در صنعت رادیو، ترقی یافت. گروه‌های بزرگ رقص که توسط نوازنده‌گان حرفه‌ای ایجاد شده بود، به طور گسترده و زنده از پخش کننده‌های راه دور مثل سالن‌های رقص هتل و کلوب‌های شبانه، نمایان شدند. علاوه بر این، برخی از ایستگاه‌ها به اجرای ارکسترها رقص جهت پخش‌های زنده هفتگی از استودیوهای مخصوص خود روی آوردند؛ در حالی که بقیه، اجراهای منظمی توسط حامیان تولیدی گروه‌های رقص همچون کلوب اسکیموها، جیپسی‌های AP، ایپانا ترابادورز و اکسترلاکی استرایک را در برنامه خود گنجاندند. نوازنده‌گان در این ارکسترها مختلف اعضاً علی‌البدل اتحادیه نوازنده‌گان آمریکا (AFM) بودند، که یکی از اتحادیه‌های به‌شدت تفکیک‌شده (از نظر نژادی) در میان اتحادیه‌های کارگری آمریکایی محسوب می‌شد. در نتیجه، هیچ‌یک از نوازنده‌گان آفریقایی-آمریکایی در این دسته‌ها وجود نداشت.

در بسیاری از موارد، موسیقی رقص همه‌پسند، به دوره جاز هم پیوند بود و ریشه‌هایی از موسیقی سیاه‌پوستان داشت. دسته‌های رقص آفریقایی-آمریکایی پیشگام به وسیله جیمز ریز ارپ و فچر هندرسون در شهر نیویورک رهبری می‌شدند. ارسکین تیت، فردیناند «جلی رول» مرتون، و جو «کینگ» الیور در شیکاگو، بنی موتن در کانزاس و کید اری در لس‌آنجلس، نخستین بار گروه بزرگ جاز را به روند فرهنگی (جامعه) وارد کردند. متأسفانه این گروه‌ها به ندرت در سال‌های دهه ۱۹۲۰ از رادیو شنیده شد. در عوض، گروه «خدای جاز» در زمان خود از لحاظ تجاری گروه رقص موقعي از سفیدپوستان محسوب می‌شد به رهبری بن‌برنی، ونسانت لیز، رالف و پل وايتمن، که خود را به عنوان «خدای جاز» (King of Jazz) معرفی کردند و مرتباً بر روی آنتن می‌رفتند و از این‌حیث بر شهرت و ترقی خود افزودند. اقبالی مشابه با آن برای خوانندگان رادیو در دوره جاز نیز به وجود آمد. خیلی از موسیقی‌های کلامی عامه‌پسند و باب روز، شامل آهنگ‌های ساخته تین‌پن‌آلی، ریشه در جاز یا بلوز داشت، هرچند که در پوششی از موسیقی رقص قرار گرفته بود.

به هر حال، خوانندگانی که به جایگاه ستاره شدن (برجستگی هنری) در رادیو در دهه ۱۹۲۰ می‌رسیدند، عمده‌اً مفسران یا مقلدانی سفیدپوست از آهنگ‌های سیاه‌پوستان بودند؛ مانند آل جلسون، رودی والی، ادی کاتور و سوفی توکر. از خوانندگان بزرگ آفریقایی-آمریکایی این دهه، چهره‌های درخشانی چون لویس آرمیسترانگ، بسی اسمیت، ما رینی، لی روی کارت، و فلورانس میلز را می‌توان نام برد. اگرچه کارهای برخی از آنها و آن هم گه‌گاه از رادیو شنیده می‌شد ولی آثار صدھا تن دیگر از هنرمندان

روزمره نوآوری‌های فرهنگی سیاهان را وارسی می‌کردند و گیرایی مناسب با مخاطب سفیدپوست را با آن می‌آمیختند. علاوه بر این، آفریقایی - آمریکایی‌هایی که سبک و صور اولیه هنر را پدید می‌آوردن تها قربانی سرقت مادی هنرشنان (نبودن)، بلکه اغلب مجبور به مصالحه بر سر هنرشنان و حتی تمامیت وجودی شان برای کسب مجوز حضور در صنعت برنامه‌های تفریحی ای می‌شدند که متقابل فرهنگی منجر به ایجاد به اصطلاح آب‌پخشانی مهم در دهه ۱۹۲۰ شد، در مدت زمانی که سفیدپوستان نقش سرنوشت‌سازی را در تعیین فرم و محتوای مشارکت سیاه‌پوستان در صنعت برنامه‌های تفریحی بازی می‌کردند. صنعتی که اکنون رسانه‌ای جدید به شمار می‌آید و پخش رادیویی نامیده می‌شود.

منبع عمله برنامه‌های رادیویی در دوره جاز، موسیقی‌های زنده و ضبط شده بود. در ابتدا، استفاده از صفحات گرامافون به طور گسترده در میان این پخش کننده‌ها (ایستگاه‌های رادیویی) به واسطه هزینه و منفعت این صفحه‌ها رواج یافت. آنها راه حلی سریع و کم‌ارزش را در برابر این مسئله که چه چیزی را به شنونده‌گان از طریق امواج رادیویی بفرستند، تدارک دیدند. ولی در ۱۹۲۲هـ آهنگسازان، مؤلفان، و ناشران آمریکایی،^۶ ASCAP^۷ ادعایی را مطرح کرد که بر اساس آن ایستگاه‌های رادیویی ملزم به پرداخت هزینه‌ای سالیانه در ازای استفاده از حق تصنیف موسیقی ضبط شده توسط اعضای ASCAP شدند. مالکان به وسیله تشکیل سازمان تجاری شخصی شان با عنوان اتحادیه ملی پخش گسترده NAB^۸ و اکنش نشان دادند، که بعداً پیشگام مخالفت با هزینه‌های در خواستی از طرف ASCAP شد.

سرانجام، هنگامی که شماری از ایستگاه‌های سرمایه‌دارتر معامله و دادوستد با ASCAP را قطع کردند و خصوصاً بعد از آنکه دادگاه فدرال از جایگاه قانونی تشکیلات موسیقی حمایت کرد، NAB (اتحادیه ملی پخش گسترده) در مخالفت با قوانین مربوط به پرداخت سالیانه مالیات مصمم باقی ماند. مقارن با آن (قضیه)، شمار کثیری از اعضای NAB از قرار دادن ترانه‌های ASCAP در برنامه‌هایشان امتناع ورزیدند. این وضعیت بعرنج تا حدی منجر به یک مرحله ناگهانی در پخش موسیقی زنده در صنعت تازه کار و نوپای رادیو شد. در دهه ۱۹۲۰، دو طبقه‌بندی عمله از پخش موسیقی زنده در رادیو وجود داشت: کنسرت موسیقی **نخل ذیستی** (Potted palm) که به وسیله آماتورها اجرا می‌شد و گروه بزرگ و محبوب موسیقی رقص که به وسیله حرفة‌ای‌ها اجرا می‌شد. نخل ذیستی، یک واژه بازاری برای کنسرت موسیقی کلاسیک و نیمه کلاسیک بود و به وسیله نوازنده‌گان آماتوری اجرا می‌شد که داوطلبانه خدمات خود را به ایستگاه‌های بدون سرمایه ارائه می‌دادند. در اوایل دهه ۱۹۲۰ یک گرایش عامه‌پسند به برنامه‌سازی رادیویی بود که نوازنده‌گان با هزینه ارزان‌تر، جایگزینی برای موسیقی کنترل شده ASCAP تدارک

نوازترین رادیو، نسبت به نوازنده‌گان و هنرمندان آفریقایی-آمریکایی، پرشمرد، تصادفی نیست که این دو کلان‌شهر (نیویورک و شیکاگو) مراکز عمده برای موسیقی و برنامه‌های تفریحی سیاهان در طول این دوره محسوب می‌شوند. اولین فرد آفریقایی-آمریکایی، که صدایش از طریق امواج فرستنده‌ها در نیویورک شنیده شد، برت ویلیامز کمدين بود، که در اوایل ۱۹۲۲ در ایستگاه **WHN** ظاهر شد. در آن زمان، ویلیامز در صورت سیاه در برادوی واقع در زیگفیلد اجرا داشت. ترانه‌ها پشت سر هم توسط نوبل زیسل و ایبی بیلیک **WHN**، **WJZ**) در ۱۹۲۳ پخش می‌شد. شکی نبود که به واسطه شافل الانگ، موسیقی سیاه آنها پیروز می‌شد.

موارد قابل ملاحظه دیگر که برای اولین بار در رادیو نیویورک توسط نوازنده‌گان و هنرمندان سیاه پوست اجرا شد، شامل فلورانس میل در ایستگاه **WHN** به سال ۱۹۲۳، گروه رقص سه و دینگ در ایستگاه **WJZ** به سال ۱۹۲۴، و پخش محلی تک‌نوازی پل روینسون در ۱۹۲۵ بود. علاوه بر این، ایستگاه‌های رادیویی نیویورک مقادیر

سیاه‌پوست که در فاصله سال‌های دهه ۱۹۲۰ برای مسابقه ضبط شده بود از طریق امواج رادیو پخش نشد. این در حالی بود که آنها حتی در فهرست اسامی اتحادیه آهنگسازان، مؤلفان، و ناشران آمریکایی (ASCAP) نیز نیامده بودند!

به رغم طرح سلب مالکیت موسیقایی و محرومیت نژادی در صنعت رادیو، به هر حال، برخی از نوازنده‌گان آفریقایی-آمریکایی مجال روی آتن رفتن (پخش شدن آثارشان) را در خلال دوره جاز پیدا کردند. آنها به اجرای زنده در استودیوهای ایستگاه‌های محلی، و یا در برنامه‌های پخش اختصاصی از هتل‌ها، کلوب‌های شبانه شیکاگو، آتلانتا و لس‌آنجلس می‌پرداختند و هنر خود را نشان می‌دادند. در ۱۹۲۱ پیانیست جاز، ارل فاتا هینس و خواننده جاز، لویس دپ، به عنوان اولین آفریقایی-آمریکایی‌ها به اجرا در **KDKA** ایستگاه طلایه‌داران وستینگ هاوس، در پیتسبرگ پرداختند و بدین وسیله چیزی از احساس جامعه سیاهان بومی، برای پخش ایجاد شد.

زیادی پخش از راه دور را از کلوب‌های شبانه و سالن‌های رقص مثل کلوب آلام و پلاتینشن، و سالن‌های رقص سوئی و رُزلند اجرا کردند که همگی مشخصه ارکسترهاي جاز سیاه‌پوستان را داشتند. گروه بزرگ پیشگام فچر هندرسنون با اجرای ویژه ترومپت نواز، لویس آرمستانگ، در فواصل معین از کلوب آلام و بعدها در سال‌های ۱۹۲۴ تا ۱۹۲۸ از سالن رقص رزلند برنامه پخش می‌کردند. برنامه گروه چیک وب (Chick Webb) نیز از طریق پخش از راه دور در اواخر دهه ۱۹۲۰ از سالن رقص سوئی به گوش می‌رسید. با وجود این، ارکستر دوک الینگتون بیشترین میزان پخش را در طول این دوره از امواج هوایی نیویورک، به خود اختصاص داده بود. بین سال‌های ۱۹۲۷ تا ۱۹۳۰ این گروه بیش از دویست اجرای زنده رادیویی داشت! جالب است اشاره شود که شبکه الینگتون، یک مدیر سفیدپوست یهودی به نام اروینگ میلز داشت که ید طولایی در به کارگیری فرصت‌ها برای دوک و ارکستر او، نه تنها در رادیو بلکه در صنعت فیلم سازی داشت؛ آن هم در زمانی که به تعداد کمی از آفریقایی-آمریکایی‌ها مجاز ورود به این صنایع سرگرم کننده داده می‌شد. به هر حال، میلز برای تلاشهاش، یک

در دهه ۱۹۲۰، دو طبقه‌بندی عمده از پخش موسیقی زنده در رادیو وجود داشت: کنسرت موسیقی نخل زینتی (Potted palm) که به وسیله آماتورها اجرا می‌شد و گروه بزرگ و محبوب موسیقی رقص که به وسیله حرفه‌ای‌ها اجرا می‌شد.

اولین گروه آفریقایی-آمریکایی جاز که در ساحل غربی آمریکا به توفیق پخش رادیویی دست یافت، ارکستر سان شاین کید اری بود که در ۱۹۲۲ در دوره‌ای کوتاه، از پخش کننده‌های کلوب پلاتینشن (Plantation) در لس‌آنجلس به اجرا می‌پرداخت. شب اول افتتاح ایستگاه رادیویی آتلانتا، **WSB**، در ۱۹۲۳ کنسرت زنده‌ای از ۸۱ اجرای چندگانه (Vaudeville)^۸ بلوز، به سرپرستی بسی اسمیت به اجرا درآمد. تشکیلات ملکی ایستگاه آتلانتا، همچنین برنامه‌های باشگاه آواز و سرود دانشکده مورهاوس و نیز گروه گر کلیساي سیاهان بومی، تعالیم چهارگانه رستگاری [Messiah]، و بزرگداشت گروه‌های آواز و سرود را در زمان تعطیلی پخش کننده‌ها، به روی آتن می‌برد. شاید بهترین نوازنده آفریقایی-آمریکایی شناخته شده که در سال‌های دهه ۱۹۲۰ با پخش رادیو مشارکت داشت، دفورد بیلی، نوازنده ریزنقش سازدهنی گروه بلوز بود، که مرتبًا در اجرای معروف **Grand Old Opry**، که بیرون از نشویل در تنسی پخش می‌شد، به هنرمنایی می‌پرداخت. در بین تمام موارد اشاره شده، ایستگاه‌های رادیو محلی در شهرهای نیویورک و شیکاگو در سال‌های دهه ۱۹۲۰ را می‌توان غریب-

شبکه های محلی در دهه ۱۹۲۰، مخصوصاً آنهایی که در فروشگاه های شهری بزرگ واقع شده بودند، بسیار شایسته تر، با نوازندگان سیاه پوست - در مقایسه با عملکرد همین شبکه ها در دهه بعد از آن - روبه رو شدند. یکی از محققان، تعداد رادیوهای محلی را که در سال های ۱۹۲۰ تا ۱۹۳۰ به نمایش استعداد در زمینه موسیقی آفریقایی - آمریکایی ها پرداخته اند، کمتر از ۸۰۰ عدد تعیین نمی کند!

عامل مهم دیگر، در تشویق سیاه پوستان به مشارکت در رادیو در دوران جاز، وجود صنعت نسبتاً بزرگ و مساعد برنامه های تفریحی در میان سیاه پوستان بود. هم دوره برنامه های چندگانه (وادولی) T.O.B.A و هم صفحات تجاری گرامافون، در موقیت اجراهای آفریقایی - آمریکایی های دهه ۱۹۲۰ نقش اساسی داشتند و غالباً جاده صاف کنی برای رادیوهای محلی در حین اجراهای مختلف شدند. فروپاشی این کسب و کارها در سال های اولیه دوران رکود اقتصادی، به هر حال، منجر به منزوی ساختن بسیاری از نوازندگان سیاه پوست در صنعت موسیقی و نیز در اجراهای تجاری به طور کلی شد.

نه تنها به حراج گذاشتند صفحات ضبط شده و شماری از محل های اجرای T.O.B.A در دهه ۱۹۳۰ به بدتر شدن وضعیت موسیقی سیاهان انجامید، بلکه نادیده گرفتن هنرمندان آفریقایی - آمریکایی که به طور روزمره از مشارکت در صنعت فیلم سازی و رادیو محروم می شدند نیز نقش مؤثری در آن داشت. در زمینه رادیو، کمبود آهنگ های سیاهان بر روی آنتن های پخش رادیویی، شنوندگان سیاه پوست را که به کمتر از ۱۰٪ از کل جمعیت سیاه پوستان در سال های دوران رکود اقتصادی می رسید، مأیوس و دلسرد می کرد.

در نتیجه برای دو ایستگاه تجاری مسلط یعنی NBC و CBS نسبتاً آسان بود که نوازندگان آفریقایی - آمریکایی را نادیده بگیرند، و حتی بدتر از آن، اینکه برای پوشش موسیقی عامه پسند سیاه پوستان آن زمان، نوازندگان سفید پوست را به کار گیرند!

پی‌نوشت:
۱. این مقاله قسمتی از تاریخ آفریقایی - آمریکایی ها در صنعت رادیوست که ویلیام بارلو به رشته تحریر درآورده است.

۲. تلفظ صحیح این واژه جز است که در کشور ما جاز مصطلح شده است. م.

۳. دوران سلطنت ملکه ویکتوریا (۱۸۳۷ تا ۱۹۰۱) که دارای مشخصه محافظه کارانه ای بود. م.

۴. رگ تایم (Ragtime) نوعی جاز اولیه در آمریکای سال های ۱۸۹۰ تا ۱۹۲۰ بوده است. م.

۵. نوعی رقص که خاستگاه آن، شهر چارلستون، مرکز ایالت ویرجینیای غربی است. م.

American Society of Composers, Authors, and Publishers

National Association of Broadcasting

۶. وادولی : [Vaudeville] به معنای اجرای چندگانه، مشتمل بر رقص، آواز، مسخره بازی ، و عملیات آکروباتیک است. م.

دوم از سود شبکه الینگتون و به طور اتوماتیک یعنی ۵۰٪ از تمام تصنیفات آن را طبق قرارداد، تصاحب می کرد. بر این قرار، نمونه دیگری از تبعیض نژادی بسیار گسترده را در عرصه سوداگری اجرای موسیقی، در خلال دوره جاز شاهد هستیم. شیکاگو شهری بود که نخستین گروه کمدی آفریقایی - آمریکایی، به نام های فلورنی میلر و اوبری لیلیس در همان اوایل سال ۱۹۲۲ تئاتر چندگانه منظم و عامه پسندشان از طریق امواج هواپی بومی آن، شنیده شد. در همان سال اولین گروه رقص سیاه پوست که به طور محلی پخش شد، کلارنس جونز و ارکستر **KYW** شنیده شد. در ۱۹۲۴، جیمی وید از گروه ارکستر روج ملین در قسمتی از جشن افتتاح ایستگاه **WBBM** برنامه اجرا کرد؛ و آن در واقع نخستین ایستگاه در کشور بود که قالب جاز را اتخاذ می کرد. در نتیجه، **WBBM** بیشترین گروه های جاز آفریقایی - آمریکایی را در سال های دهه ۱۹۲۰ به نسبت سایر ایستگاه ها در شیکاگو، پخش کرد؛ هرچند که این شبکه در تملک سفید پوستان بود و عمدها نیز برای مخاطبان سفید پوست پخش می شد.

همین مسئله در شهر نیویورک باعث شد که پخش کننده های از راه دور مثل هتل های محلی و کلوب های شباهن نیز به استاندارد اجراهای در رادیو شیکاگو دست بزنند. ارکستر بومی پیتسبرگ، ارل فانتا هینس، بر روی ایستگاه **WECD** به طور زنده از هتل ترانس گراند در اوسط سال های دهه ۱۹۲۰ پخش می گردید و این زمانی بود که گروه رقص جیمی نونه از ایستگاه **WWAE** پلاتینیوم لانگ، به اجرا می پرداخت. دسته دیگر از نوازندگان در خور توجه جاز که از پخش کننده های دور محلی بودند، شامل گروه های بزرگی به سرپرستی ارسکین تیت، لویس راسل و لیل هاردن در موسیقی جاز دهه ۱۹۲۰ محسوب می شدند.

اضافه بر این، امواج هواپی رادیویی شیکاگو موسیقی بلوز و موسیقی مذهبی سیاه پوستان را مخابره می کرد. در اوایل ۱۹۲۳، گروه بلند آوازه کر آفریقایی - آمریکایی، به نام ۸۰ صدای موندی، از طریق **KYW** به روی آنتن رفت. در سال های بعد این دهه، گروه یکشنبه مخصوص، گروه کر موندی همراه با بسیاری از امواج های مذهبی آفریقایی - آمریکایی، به اجرای برنامه رادیویی شیکاگو برنامه اجرا می کردند شامل برجستگان پیانیست گروه بوگی - ووگی، پایتنایپ اسمیت و البرت آمونز، و نیز طایله دار موسیقی شهری - خواننده و گیتاریست معروف - لونی جانسون بودند که جانسون در اجرای هفتگی برنامه های رادیو از ایستگاه **WTAM** در کلورلند در اهایو، به مدت کوتاهی در سال ۱۹۲۹ از این فعالیت داشت.

فراوانی و تنوع خروجی های برنامه های رادیویی محلی در اوج رونق پخش گسترده - قبل از پیدا شدن شبکه های تجاری - بیشتر نتیجه از دیگر برنامه های رادیویی آفریقایی - آمریکایی ها در خلال دوره جاز بود، تا اینکه مربوط به دوره رکود اقتصادی باشد.